

Tiyatro hakkında ne biliyoruz?

Refik Ahmet Sevengil

MİLLİ Kütüphaneye yıllarca emek vermiş olan Semahat Turan ve Behire Abacıoğlu iki değerli uzmandır; Tiyatro Bibliyografyası adı ile hazırladıkları eser Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Tiyatro Enstitüsü Yayınlarının birincisi olarak bastırıldı. Bu kitabı baştan sona kadar dikkat ve ibretle okudum.

İki değerli kadın yazarımızın çıkardıkları Tiyatro Bibliyografyası uzun bir çalışmanın verimidir. Bugünkü harflerimizi kullanmağa başladığımız 1928 yılından kitabın hazırlandığı 1959 yılı sonuna kadar dilimizde kimler hangi piyesi yazıp bastırmışlar, yabancı dillerden hangi piyesler çevrilip bastırılmış, tiyatro ile ilgili olarak yayınlanmış olan kitapların adları, konuları nelerdir, yazarları veya çevirenleri kimlerdir? Bunlar ancak bu bibliyografyada toplu olarak bulup öğrenebiliriz. Türkiye'de tiyatro konusunda araştırma yapacak olanlar bu eserden her zaman faydalanacaklardır; dikkatle okunmağa değer.

İbretle okumamın sebebine gelince..

İlgili kitaplar

Tiyatro sanatının ne olduğu, nerelerde nasıl geliştiği hakkında yurdumuzda otuziki yılda yerli yabancı yazarların eseri olarak kırkdokuz kitap basılmış. Bu sayının içinde tüzükler, bir iki formalık cep kitapları, okul temsililerinin nasıl hazırlanacağını anlatan broşürler de var. Bunları sayıdan çıkarırsak yıl başına bir kitap bile düşmeyecek.

Bugün tiyatroya sevgi gösteren binlerce lise, konservatuvar, üniversite öğrencisi veya bu okulları bitirmiş olanlarla başka ilgililer tiyatro sanatı hakkında bilgi edinmek istedikleri zaman, eğer yabancı dil bilmiyorlarsa, başvuracakları kaynaklar bunlar olacak.

Merkûlar bu kitaplarda aradıklarını bulabilecekler mi? Onu da açıklayalım.

OTUZİKİ yıl içinde dilimizde tiyatro tekniğinin değişik bölümleri ile ilgili yedi kitap çıkmıştır; bunlardan bir makyaj, ikisi diksiyon hakkındadır, dördü kısa ve genel olarak tiyatro bilgisi verir, beş kitabın konusu da yine genel olarak tiyatro meseleleridir. Onüç kitap da tiyatro tarihi ile ilgilidir. Bu sonuncu sayıyı görüp de sevinmiyelim. Bunların içinde Fransız tiyatro edebiyatında Molière, Lâtin tiyatrosu, İrlanda milli tiyatrosunu kuranlar, Yunan tiyatrosunda trajedyâ, Elizabeth devri tiyatrosunda soytarılar gibi dünya tarihinin belirli bir çağını ve belirli bir konuyu alıp işlemiş olanlar vardır. Bu değerli monografileri okuyanlar yalnız bir konuyu öğrenebilirler.

Tamamlanmamış kitaplar

Onüç kitabın içinde tamamlanmamış olanlar da var. Bir yazar, özet de olsa yine faydalı, Tarih boyunca tiyatro adı altında bir kitap yazmağa başlamış, Renaissance'a kadar olan bölümünü yayınlamış, üstüne de birinci kitap diye yazmış, yıllar geçmiş, arkası yok, Prof. Bedrettin Tuncel Dünya Tiyatro Tarihi adı ile bu konuda çok önemli bir eser yazmağa başlamıştı, 1938 de birinci cildini yayınladı; Prof. İrfan Şahinbaş İngiliz Tiyatrosu Tarihi adlı eserinin ilk kitabını 1950 yılında çıkardı. Öteki ciltleri hâlâ bekliyoruz. Bir eseri yazmaya başlayıp ilk bölümünü yayınlamak milli kültüre ve okuyucuya karşı mutlu bir yükümlülük altına girmektir. Bu iki dostumun adlarını gayrete gelsinler de başladıkları işi tamamlasınlar diye açıklıyorum. İkisi de bu işi en iyi başaracak değerinde bilim adamlarımızdır.

Sözün kısası

Sözün kısası şu ki tiyatro sevgisi yurdumuzda yayılmağa başlamıştır, birçok gençler tiyatroculuk mesleğine ilgi gösteriyorlar, buna seviniyoruz. Dilimizde tiyatro sanatının ne geçmişi, ne gelişmesi, ne de tekniği hakkında kitap var, buna da yeriniyoruz.

Devlet Konservatuvarı, Üniversite Tiyatro Enstitüsü, Milli Eğitim Bakanlığı bu durum karşısında ilgisiz kalmamalı.

